

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 4.6.2002
KOM(2002) 283 endelig

KOMMISSIONENS RAPPORT TIL RÅDET

**OM ANVENDELSEN AF INTERNETTET TIL UDVIKLING AF
INTERNETVENSKABER MELLEM SKOLER I EUROPA PÅ
OVERBYGNINGSKLASSE- ELLER UNGDOMSUDDANNELSESNIVEAU**

KOMMISSIONENS RAPPORT TIL RÅDET

OM ANVENDELSEN AF INTERNETTET TIL UDVIKLING AF INTERNETVENSKABER MELLEMLER SKOLER I EUROPA PÅ OVERBYGNINGSKLASSE- ELLER UNGDOMSUDDANNELSESNIIVEAU

Indledning

På Det Europæiske Råds møde i Barcelona den 15. og 16. marts 2002 blev Kommissionen anmodet om at – den *"skal foretage en feasibility-undersøgelse af, hvordan ungdomsuddannelsesinstitutioner kan hjælpes til at oprette eller udbygge et internetvenskab med en partnerskole et andet sted i Europa og aflægge rapport herom til Det Europæiske Råd på mødet i Sevilla i juni"*.

Denne rapport gør rede for betingelserne for iværksættelsen af projektet om oprettelse af internetvenskaber, der indgår i den proces, som blev fastlagt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23. og 24. marts 2000, og som skal være et svar på den nye økonomis udfordringer og gøre Fællesskabet til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden.

Kommissionen tager med interesse mod dette projekt, der kan have en positiv virkning med hensyn til at styrke det allerede eksisterende samarbejde på skoleområdet. Kommissionen er af den opfattelse, at ved udgangen af 2006 bør alle overbygningsklasser og ungdomsuddannelser i Europa være etableret i venskabs sammenslutninger og udvikle fælles pædagogiske projekter via internettet.

I denne rapport defineres internetvenskaberne som anvendelsen af multimedia- og udvekslingsværktøjer (e-mail, videokonference, fælles udvikling af websteder) for at udbygge eller etablere forbindelser og samarbejde mellem skoler. Det forudsætter en samlet ramme for samarbejdet mellem skolerne. En sådan ramme skal nødvendigvis tage hensyn til alle de betingelser, der er nødvendige for en god venskabsforbindelse, bl.a. tilrettelæggelsen af regelmæssige møder og udvekslinger, udarbejdelse af fælles projekter og materialer, regelmæssig kommunikation, der skal forbedre projektafviklingen.

Fra de traditionelle partnerskaber til internetvenskaber

De venskabsforbindelser på uddannelsesområdet, som Det Europæiske Råd omtaler, kan tage forskellige former: det kan være relationer mellem elever, lærere, skoleklasser og skoler. Det kan dreje sig om udveksling af almindelige oplysninger eller dokumentation, tilrettelæggelse af opdagelses- eller forskningsprojekter eller i en mere udvidet form indgå som en helhed i det pædagogiske system.

Internettet og informations- og kommunikationsteknologierne (ikt) gør gennem udvekslingens hurtighed, meddelelsens umiddelbarhed og kildeadgang til viden (uddannelse, kultur, medier, offentlige oplysninger osv.) såvel som adgang til oversættelsesværktøjer på nettet det muligt at forny former og funktioner inden for venskabssammenslutninger og gøre disse udbredte i Europa ved at integrere dem yderligere i de pædagogiske metoder og i undervisningen. Internetvenskaberne åbner for nye perspektiver vedrørende udviklingen af forbindelser og udvekslinger mellem alle unge europæere, lærere og skoler, vedrørende den gensidige forståelse, fremme af aktive og initiativrige elever, fremhævelsen af den europæiske dimension i uddannelsen og oprettelsen af sociale og kulturelle forbindelser, der er nødvendige for at kunne skabe et kundskabernes Europa med alle dets forgreninger. De byder på righoldige perspektiver samtidig med, at de bygger på tusindvis af skolepartnerskaber, der involverer ca. 2 mio. elever og betyder hundredvis af projekter om den uddannelsesmæssige anvendelse af ikt, der navnlig er blevet gjort mulig takket være Socrates- og Leonardo da Vinci-programmerne. De infrastrukturer, der er til rådighed i dag som følge af medlemsstaternes bestræbelser, samt etableringen af handlingsplanen eEurope, kan meget vel tænkes at give nye impulser til det europæiske samarbejde.

I den forbindelse opfylder projektet om internetvenskaber den grundlæggende ambition om, at enhver ung europæer efter eget valg og aftale med dennes lærere i løbet af skoleuddannelsen kan deltage i et uddannelsesprojekt sammen med én eller flere elever eller lærere fra uddannelsesinstitutioner fra ét eller flere andre lande. Det forudsætter, at skolerne har de nødvendige infrastrukturer såvel som den nødvendige uddannelse og støtte for gradvist ved internettets hjælp at knytte pædagogiske strukturerede forbindelse i et multimediamiljø, der består af både flere sprog og flere kulturer.

I betragtning af den række af retningslinjer og strategier, der er blevet vedtaget af Det Europæiske Råd siden mødet i Lissabon i 2000 (Stockholm 2001, Barcelona 2002) i forbindelse med realiseringen af et kundskabernes Europa, er projekter om internetvenskaber i Den Europæiske Union tydeligvis relevante, og der må anlægges et positivt syn på realisering heraf:

- Etablering mellem skoler, erhvervsuddannelsescentre, virksomheder eller andre uddannelsescentre af **partnerskaber med henblik på kompetenceerhvervelse (Lissabon 2000)**. Internetvenskaberne repræsenterer aktive partnerskaber mellem skoler, der kan udvides til at omfatte andre deltagere inden for vidensektoren (medier, kulturinstitutioner, virksomheder, ungdomssammenslutninger osv.) i forbindelse med gennemførelsen af pædagogiske projekter, der er fælles for de institutioner, der indgår i et internetvenskab.
- **Fremme af mobilitet (Stockholm 2001)**. Igennem internetvenskaberne får man viden om de andre og lærer at arbejde i fællesskab, og de kan betragtes som værende en forberedelse eller et supplement til fysisk mobilitet, fordi de fremmer gensidigt kendskab, udvekslinger og flersproglig dialog mellem skoler, lærere og elever.

- **Forbedring af de grundlæggende kompetencer**, herunder især sproglige, **og udvikling af digitale færdigheder** (*Barcelona 2002*). Venskaberne gør det muligt konkret at anvende internettet og de nye it-teknologier. De udgør en aktiv pædagogisk metode, der gør eleven fortrolig med betjeningen af informationsværktøjer, hvilket vil være nyttigt til kompetenceerhvervelse gennem hele livet.
- **Fremme af den europæiske dimension i undervisningen** og dennes integrering i elevernes grundlæggende færdigheder inden 2004 (*Barcelona 2002*). Internetvenskaberne mellem skolerne i de forskellige medlemsstater gør det muligt at samarbejde om uddannelsesprojekter, og de repræsenterer en af de konkrete måder, hvorpå denne målsætning opfyldes.

Iværksættelse af projektet om internetvenskaber

I betragtning af de forpligtelser, som Den Europæiske Union og dens medlemsstater har indgået, mener Kommissionen, at det er muligt og ønskværdigt, at alle skoler på overbygningsskole- og ungdomsuddannelsesniveau i Den Europæiske Unions medlemsstater inden udgangen af 2006 - dvs. ca. 150 000 skoler - indgår en aftale om et internetvenskab med én eller flere skoler i én eller flere forskellige medlemsstater. Kommissionen mener, at gennemførelsen af dette projekt bygger på følgende betingelser.

Installerings af infrastruktur, skolernes udstyr samt forvaltning af venskabsforbindelsen

Den Europæiske Union og dens medlemsstater har på dette område indgået præcise forpligtelser¹. Den Europæiske Union har understreget, at de infrastrukturer, der gør det muligt at gennemføre disse målsætninger, hurtigt burde være installeret. I den henseende opfordrede Det Europæiske Råds møde i Lissabon medlemsstaterne til at sørge for, at:

- alle skoler i Den Europæiske Union har internetadgang og adgang til multimedieressourcer inden udgangen af 2001.
- et tilstrækkeligt antal undervisere er i stand til at anvende internettet og multimedieressourcerne inden udgangen af 2002.

Det Europæiske Råds møde i Barcelona har opfordret medlemsstaterne til inden 2003 at sørge for, at forholdet i Den Europæiske Union mellem elever og computere, der er tilsluttet internettet, når op på 15 elever pr. multimediacomputer med adgang til internettet.

På denne baggrund er der under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet blevet fastlagt yderligere præcise målsætninger og foranstaltninger vedrørende skoler i meddelelsen (24. maj 2000) og handlingsplanen (28. marts 2001) "eLearning - Overvejelser om fremtidens uddannelse". De drejer sig især om at sikre, at der er adgang til support og uddannelsesressourcer på internettet, samt til en platform for eLearning for lærere, elever og forældre, såvel som til analyse og overvejelser i forbindelse med den pædagogiske anvendelse og formidling af den bedste praksis.

I betragtning af venskabernes art kan udgifterne ved internetvenskaber vurderes til et gennemsnitligt beløb, der varierer fra 1 500 til 10 000 EUR om året, afhængig af udgifter til besøg, erhvervsuddannelse, ekstraudstyr og selve internetkommunikationen. Dette beløb varierer endvidere meget afhængig af skolerne - i betragtning af de store forskelle mellem landene eller inden for det samme land - og afhængig af omfanget af de pædagogiske ambitioner med venskabet. De skal afholdes af medlemsstaternes kompetente myndigheder.

Alt efter den vægt, som disse forskellige parametre har, og de lokale vilkår med hensyn til fjernsamarbejde (hurtig internetadgang for elever, bredbåndsadgang til videokonference, partnerskaber med lokale myndigheder og/eller leverandører af indhold, tjenesteydelser eller udstyr), er projektkostningerne utroligt variable.

¹ Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23. og 24. marts 2000

Uddannelse af undervisere og uddannere af undervisere

Det er af stor betydning at have velstrukturerede rammer for udveksling og støtte, især af pædagogisk art, og for udvikling af uddannelser i anvendelse af internettet med henblik på samarbejde. Ellers bliver fjernkommunikationen mellem elever alt for ofte anekdotisk og overfladisk, for så vidt angår indholdet. Internettet er et værktøj og ikke et mål i sig selv.

Etableringen af sådanne rammer og uddannelser sker generelt på regionalt eller nationalt plan, selvom modellerne kan foreslås på europæisk plan, som det fremgår af initiativet "European Schoolnet ", der har deltagelse af 24 undervisningsministerier. Da formålet med venskaberne er at fremme mobiliteten, er udviklingen af sådanne uddannelser af altafgørende betydning. Det drejer sig ikke om at blive fortrolig med informations- og kommunikationsteknologien som sådan, men om at have held til at integrere denne i meget forskelligartet pædagogisk praksis.

Der skal tages hensyn til en række elementer, nemlig nødvendigheden af en projektpædagogik, der integrerer de flersproglige og -kulturelle dimensioner, relevansen af multimedia-værktøjerne i forhold til uddannelsesprojekterne, betydningen af at inddrage lærerne i denne form for pædagogik og den gensidige indgriben af nye venskaber i projekter, der allerede eksisterer i skolerne.

For at fremtidige internetvenskaber skal lykkes, er det væsentligt at mobilisere underviserne hos de kompetente myndigheder rundt om en række aktioner:

- rådgive og informere skolerne om de praktiske betingelser for internetvenskaberne
- uddanne underviserne i at anvende internettet med henblik på samarbejde mellem elever og mellem undervisere - under hensyntagen til de nationale særegenheder og de ulige betingelser, for så vidt angår adgang til internettet samt de store forskelle i internetanvendelsen
- uddanne skolelederne til at etablere og integrere sådanne projekter på deres skoler.

Denne uddannelsesmæssige indsats foregår på klassiske uddannelsessteder for undervisere (universiteter, seminarier, særlige institutter). Den forudsætter også forbindelser med nationale og regionale strukturer, der allerede nu tager sig af at hjælpe skolerne i deres strategi om den uddannelsesmæssige anvendelse af ikt.

Ledsageforanstaltninger i form af støtte til tjenesteydelser og indhold

Etableringen af specialiserede tjenesteydelser eller strukturer i medlemsstaterne er nødvendige for at kunne udvikle, støtte og fremhæve internetvenskaberne. Disse strukturer ville f.eks. blive anvendt til at:

- foreslå venskabsmodeller for skoler på overbygningsklasse- og ungdomsuddannelsesniveau
- lette søgningen efter partnere inden for Den Europæiske Union og uden for (som led i den interkulturelle dialog)
- udvikle en internetplatform på europæisk plan for at udbrede råd og internetbaseret assistance til skoleledere, lærere, forældre, osv. og lette kildeadgangen til viden (kulturelle institutioner, medier, offentlige oplysninger, osv.) samt til oversættelsesværktøjer på nettet.
- sikre opfølgningen, fortsættelsen af de mest vellykkede projekter og den øgede udveksling af god praksis.

Den Europæiske Union har på europæisk plan allerede set den form for assistance. Der er f.eks. som led i projektet "My Europe" og foranstaltningen "eSchola", blevet udviklet en række moduler, der har til formål at dele ressourcer og informationsudveksling mellem skolerne.

Mange mulige emner

Selvom valget af samarbejdsemner for internetvenskaber hører ind under medlemsstaternes kompetente myndigheder - de lokale myndigheder, skoler og lærere - er det hensigtsmæssigt at minde om, at venskaberne traditionelt set har emner, der i vid udstrækning er dækket af Socrates-programmet, og som indgår særdeles godt i gennemførelsen af målene fra Lissabonprocessen. F.eks.:

- Indlæring af fremmedsprog. Den kommunikation, der følger af venskabsforanstaltninger, medfører, at man gradvist lærer partnerens sprog. Denne indlæring sker gennem pædagogiske projekter, opdagelse og forskning, der fastlægges og gennemføres i fællesskab.
- Den interkulturelle dialog. En af opgaverne i forbindelse med sådanne venskaber er at styrke dialogen mellem de forskellige samfund inden for Den Europæiske Union, og bl.a. udvikle faktorer til komparative undersøgelser. Det betyder også, at det er muligt at skabe projekter mellem elever fra Den Europæiske Union og fra Central- og Østeuropa med mulighed for at omfatte tredjelande, særlig Middelhavslandene, i overensstemmelse med konklusionerne fra Euromed-ministerkonferencen i Valencia i april 2002.
- Unionsborgerskabet. Dette vedrører på en gang opdragelsen til at blive en god borger, den politiske opdragelse og den progressive forankring af den europæiske dimension i uddannelsen i de forskellige lande.
- Tværfaglige strategier. På dette område er der mange udvekslinger mellem elever, der har en "tværfaglig" dimension, nemlig miljøuddannelse, interkulturel uddannelse, kulturudvekslinger om emner som fred, tolerance og åbenhed over for andre.

Iværksættelse af tilskyndelsesforanstaltninger og demonstrationsaktioner på europæisk plan

Tilskyndelsesforanstaltninger og demonstrationsaktioner, der afholdes på europæisk plan, skal sikre, at projektet "internetvenskab" bliver gjort synligt, og undervisningsmyndighederne og dermed den offentlige opinion bliver bevidstgjort om, hvor vigtigt projektet er for samfundet og for Europa.

Kommissionen har i nogle år iværksat sådanne foranstaltninger, der har stor succes:

Netd@ys samler hvert år i en uge flere tusinde skoler over hele Den Europæiske Union omkring konkrete projekter (oprettelse af websteder, multimedieproduktioner, videokonferencer og chats, oplevelsesruter osv.), der gør det muligt at fremme den pædagogiske anvendelse af internettet og de nye teknologier såvel som samarbejde og udvekslinger mellem de europæiske skoler. Disse projekter munder ofte ud i venskabsforanstaltninger og vedvarende forbindelser mellem de deltagende skoler.

eSchola, en uge til eLearning, er en foranstaltning, der blev lanceret i 2001 i forbindelse med handlingsplanen eLearning, som blev vedtaget af Kommissionen i april 2001 med henblik på over for underviserne at fremhæve god pædagogisk praksis, som var udviklet af de europæiske skoler ved hjælp af ny teknologi. I den første runde deltog mere end tusinde skoler i denne uge. I 2002 var antallet fordoblet, og eSchola-ugen er åben for skoler fra Middelhavslandene med det formål at fremme den interkulturelle dialog.

Disse initiativer tager forskud på de tilskyndelsesforanstaltninger og demonstrationsaktioner, der kan tænkes at blive lanceret, når internetvenskaberne er blevet gjort generelt udbredte i Den Europæiske Unions lande.

KONKLUSIONER

I betragtning af de ovenstående overvejelser er Kommissionen positivt indstillet over for de ønsker, der blev udtrykt på Det Europæiske Råds møde i Barcelona, og bekræfter sin interesse og sit engagement med henblik på at nå det ambitiøse mål om at give alle ungdomsuddannelsesinstitutioner mulighed for via internettet at etablere venskabsrelationer for at udvikle fælles pædagogiske projekter inden udgangen af 2006. Denne målsætning indgår i de perspektiver, der allerede er skitserede af uddannelses- og forskningsprogrammerne og etableringen af handlingsplanerne *eEurope* og *eLearning*.

Kommissionen er af den opfattelse, at projektet falder helt i tråd med hovedlinjerne fra Lissabon, som blev videreudviklet i Stockholm og i Barcelona, og som har til formål at styrke og forbedre anvendelsen af ny teknologi, særlig internettet, med henblik på at udvikle it-færdighederne og gennemføre uddannelsessystemernes fremtidige mål. Dette initiativ bidrager f.eks. til at motivere unges indlæring af fremmedsprog og til at fremme den europæiske dimension i undervisningen.

Kommissionen forventer at få støtte af Det Europæiske Råd i Sevilla til at gennemføre projektet om internetvenskaber, der bygger på en mobilisering af de lokale, regionale og nationale myndigheder samt EU-institutionerne, idet der tages hensyn til subsidiaritetsprincippet og det, at bestræbelserne kompletterer hinanden. Det er påkrævet at inddrage de nationale, regionale og lokale myndigheder med henblik på etablering af den nødvendige infrastruktur og det nødvendige udstyr, uddannelse af undervisere, sikring af finansieringen af omkostningerne ved forvaltningen af venskabsforanstaltningen og oprettelse af nationale eller regionale koordinationscentre til internetvenskaberne. På EU-plan støttes det på følgende måde:

- ved at sikre, at EU-programmerne bidrager på det uddannelsesmæssige område til at udvikle metoder, indhold og nyskabende pædagogisk praksis med hensyn til etablering af netværk og fremme af den virtuelle mobilitet.
- ved at vedtage et program *eLearning*, som Kommissionen forelægger i løbet af det andet halvår 2002, i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets ønsker.

Den Europæiske Unions finansielle bidrag til dette projekt ydes ved træk på de eksisterende bevillinger til uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammerne. Dette punkt vil blive undersøgt nærmere i forbindelse med forberedelsen af et fremtidigt flerårigt program om *e-learning*.

Programmet *eLearning* vil delvist blive anvendt til fremme og udvikling af internetvenskaber for især at fremme oprettelsen af kontaktcentre, ledsageforanstaltninger, tilskyndelse og demonstration på EU-plan og udveksling af god praksis, navnlig på uddannelsesområdet. I forberedelsesfasen vil der blive lanceret foranstaltninger af forberedende og undersøgende art for at sikre, at projektet om internetvenskaber bliver en succes.